

и није телеграм подметут? свега срца и душе желим, да није под

вег срца и душе ја се радујем, да је р влада, да је цар Александер II., да је Горчаков следујући племенитој тешког народа, објавио Порти, да је већ а било проливања крви, да је доста било умјарства; и да је већ време да се та с евриши.

(Свога једно:

Иће ова објава Турке зауставити или не ће.

А Турска послуша настаније ће ће.

Ане послуша, онет ће настати мир, јер ће се држава усудила подићи не оружју него која би се држава усудила изрећи јар једну реч против Императора руског, тиме Александра II., који извршује ово во дело човекољубља и цивилизације, које јуотпuno достојно његове прошлости и његовокаректара?

Навно да се на то неће решити Инглеска јеће кабинет Дизрајели, јер би инглески ћод скупљао митинге за митизама, па би г праведно напао и повторавао би речи лорда Гренвиља изречене у писму на снову „грађанске и религиозне слободе на читавом континенту“, писму у коме је речев, ако би победа ту слободу захтевала, она „Инглеска је дужна без колебања удружи се са Русијом“. и инглески би народ послујо према томе писму, које треба непрестанце повторавати.

Наравно, да противу таквог корака руског цара немају шта рећи ни Ђерманија ни Француска!..

Да ли се неће решити Аустрија да устане противу тога? Је ли можно допустити, је ли можно већ вати, да ће император Франц-Софје, да је руском цару Александру нај-бољу, да ће валико апостолски император Јосиф примиши на себе...
убилака против убијаних, који када се боре веру, боре се да извојују за себе онакву исту слободу, какву има Румунија ма да остане вазал Турске?

„Не! не! То се ни помислити не може.

„Не! и онет не! То је невероватно, а нарочито ако руска влада, ако император Александар II. частну реч, коју ушиће сваки верује, пре него што извуче мач из корице,

свешано понови пред Европом своју објаву да, ступајући у помоћ својим једноверцима, он не тражи за се никаквих користи осим славе прекраћења грозног убијања мушкиња, женкиња и деце.

Русија, прижајући дакле одсудно ову иницијативу у телеграми, не би имала никакве неприлике.

Каква би опасност њу могла снаћи? Ка-коју би опасности оштег пожара она могла подврти мир Европе? — никакво! баш никакво!

И тако нека се Русија више не колеба!

Доста је, сувише је доста убијених мушкиња изнасилованих женскиња, исечених на комаде, или продате и у робство одведене деце, не-са-ра-је-них трунина, које шире врућицу и чуму, спаљених градова, опустелих предела и осуђених бегунаца да скапавају од глади.

Ја знам на памет уговор од 18. марта 1856. год. и хатихумајум од 18. Фебруара који је шњиме скопчан; мени је познато све шта би могла рећи против тога дипломација, али је то све без разлога, и не само да не би могла дипломација припознати човекољубљења Александра II., него би га најсајније његова дела оправдала.

Мученици 1876. године имају онолико исто ако не и више права на слободу и љину народност, а оно бар колико Грци 1825. год. прослављени Бајероном и ћенералом Фуа, под-помогнути свом јевропском штампом и ослобо-ђени код Навариле 20. Октобра 1827. год., сједињеном флотом Инглеске, Француске, и Русије.

особито према Албанији. Рекао бих, да јој о-туда може опасност инвазије претити, да ишу Црногорци до сад у три славне битке показали своју огромну надмоћност над Турцима. 2. ав-густа кренуло се из Гацког из Липника, где се налазе посајеши дивни двори Ченгићеви, крај поносите Јасенице, сведока некадашњој слави и величини првих аристократата међу Тур-цима, јунака од лозе Ченгићеве. Крај великих посајаших дворова налази се недирнута ца-мија, а близу ње омања, сачувана и изнутра украсена кућа, где се налази гроб гласовитог јунака Ченгића, опеваног у Мажурањи песми: „смрт Смајла-аге Ченгића“.

Гацко поље лепо ти си,

Кад у теби глада нејма“ —

Али је данас све пусто и немо: не чујеш жива створа, не блеји питома стока, па ни чувар-псето не пушта промуке звуке. Све је посајено, опустошено и растерано — побегло у утврђен град Метохију.

У Липнику се војска разреди. Сви хер-це-

говачки батаљуни остадоше у Херцеговини, а осим тога и шест црногорских, којима је главни

командант Петар Вукотић. Господар, праћен штабом, (у ком се и руски ћенерални конзуљ, г. Јонин, и један аустро-угарски изасланник налази), крене се са батаљуном 2. августа преко

Гацких степена у Бањане. Пут беше теретан, јер није шала, путовати 12 саахата добра хода

по страшној врућини и преко предела, у ко-јима нема воде. Сутра дан остависмо Утес и кренуло кроз Крстац и Дугу. Ово је место

само за Црногорца проходно. У овом месту објадисали су толико пута храбри Црногорци

мучне кланце својом јуначком крвљу: крвљу народа, који пет векова робује под Турчином,

скотом и крвником, који је пет векова помоћи од бога просио и у самог бога наду изгубио,

који је у XIX. веку на оружје устаси и ланцима

о земљу треснуд викнувши: „Не ћу да будем једини роб у Јевропи! Хоћу слободе! У по-

мој Србијо и Прина Гора! С лесне стране бех-ам на ноглоду високо планине: Војнички изгледа романтично; на подножју му виде се

млаже куле; од честице целе, а од честице од кугала као јастребови на голубе излетали, да јадију

рају до голе душе опљене, а сад? сад су се у страху стисли у будацима затворених кула, и

ни живи се не чују. Каткад тек, кад их по

које зрио из пушке поздрави, подвикну: „аман“ и узмујују се по пустим кулама. Превалисмо и

тешки пут од Добочке до Сланог, кроз непро-

јиште се и дошло да се умире, а историја ће свачије јунаштво по заслуги оценити.

Стари Јова упрво је своје слабе очи да вади који крст оловка није нумерисала. Ишао је подуже, док се код крајњег зауставио. Крст на коме нема имена, земља, која је морала бити јуче набацана.

Крајњи крст — Пера му је у фронту гробова запело наредник?! Да, али сутра ће се већ допунити ред, и Перни ће гроб отићи све више и више у средину...

Старац се прекрстио и очитао оченаш.

Затим се сеали на гроб, целива га и обгр-дливши га дуго је тако наслојен лежао, ми-слећи с врлинама свога сина, о отаџбини, која иште јртава, о некима, који јој те жртве ус-крајују, о злим суседима... и бог те пита ка-кви мусе снови не појавише!

Видео је свог Перу малена, где се по пра-шини кмуре игра, сећао се, кад је буквар учио, ономећу се, кад је гимназију довољио, кад је горе полазио, гледао је као сад, кад је бла-гослој искао, да пође на ратиште за српску слободу — старини је почела свест мркнути од тајних мисли.

Једва после пола саахата дигао се с крста свога сина.

Дак је он то радио, пришла му је за леђа чудљивата сабласт.

Дужмекаст човек са првеним брадом в пр-веним носем лагано му се прикрао за леђа.

Београду су га јаче мрзили него и Тур-чин, јер овај је шпиц највећи малогу душу

уцвиле. Звао се Љ..... — несртник, хватски му је име звонило — живео је од шиуна же-

Извадио је свој џавољи потиц и чекао да види како ће чича Јова сину исписати име.

Стари Јова није га ни осетио, него је свој посао продужавао. Кад је свршио гласило ј

„Пero C..... из B... празник добровољац.“...

Црвенобрди већ је то у своју записни

унео. Њега је интересовало особито оно бровољац*, и сви натписи, који ту фирму и

већ су се налазили у његовом потици.

Кад се чича Јова осврну учрепаст

кад је видео овог господина са првеним

који га је и јуче свуда пратио.

— Шта хоћеш ти са мном?

— Ништа, гробље је слободно место, јаш-сам да видим „својевоље“! — рече првени

нос.

— А шта ћеш их ти још гледати?

— Нележим, колико мање треба наша- светла држава првених чакшира...

— А, ишу један, по њушци се познаеш!..

викне разјарено стари Јово, коме по хиљади млађа млађа крв, али још није ишта

дигао, а првеноноси је сподио опанке чутаво.

Чича Јова је још једаред целивао крст њога

сина, још једаред очитао оченаш и за душу

наприје чекали, нешто од оно мало новаца, што је још имао — па се још једаред осврну на

лијулском гробљу, промуцао: —

— Збогом сине Неро!

Културно наслеђе Србије

подне се г. Божо опет повратио војсци. Кад смо из Гацка пошли, другог дана се одвојио од нас капетан Барбје и упутио се на Грахово јер га је грло почело болети. Истога дана у вече чусмо, да је г. Барбје на путу у Грахово издахнуо. Његову смрт жалимо и оплакујемо га као врсног радника и борца за народно дело, који је, осим осталих услуга, што их је учинио Херцеговцима, малоге фортице динамитом са земљом сравнио, па и сад, кад је позајио с кнезом у Херцеговину, срушио је Залом и тврде куле између Гацка и Невесиња.

J. P. L.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ.

— Већина руских жељезница, не ће више да возе еспан, јер је наређено, да се сила војска на границу шиље.

— Не само по Бугарској и усталим областима, него и по само Македонији, чине Турци страховита бездеља. Готово сваке ноћи похваљују Турци најодличије Грке, па их затворе. Зна се, да већ има до 220 одличних Грка у тавницама вилајетским. Изгледа, као да је турска влада зготвила праве проскрипције лице, а у целом поступању има методе и система. Сасвим је доследно, што се ништа не чује о каквом процесу против затвореника, ма да закон од 1868. год. наређује јаван испит; јер кад би се поступало по овом закону, искрле би тешке тужбе против владе, пошто су то лица затварања предузета просто из сумњења. Овако пак, ћути се о свему. Затворени као да су у земљу пропали. Може се мислiti онда, да су Грци, којих у тој провинцији врло мало има, страховито узбуђени.

— Саучешће браће Руса у нашој светој борби продолжава се и расте непрестано, тако, да није човек у стању све прилоге споменути. Између хиљадама нових дела навешћемо само ово:

„Петроградско трговачко друштво“ решило је, да даде 200.000 рубала на поклон. „Друштву за неговање рањеника“ у Петрограду пало је за неколико дана 72.000 рубала. Један млад школован Руј из Одесе кренуо се у Србију да ратује, и понео 50.000 рубала на ратне цели.

— У Пешти се до 17.0. м. накупило до 50 руских официра, који хтедоше у Србију, да војују против Турчина. Али их маџарска влада није хтела да пропусти. Казано им је, да чекају до сутра у подне, докле се њихови путни листови на полицији прегледају. „Наплот“ и „Хирлац“ жестоко нападају на владу, што их је и до сад пропуштала, и веде, да је руски конзулат победио маџарску владу.

— Из Дубровника под 17.0. м. јављају, да су се Турци морали повући све до Гребаца. С тога Турци сад веле, да је то било просто рекогносцирање!

— Да би се осветили устанцима због њиховог пораза, Турци су попали села: Трнавица, Тује, Вретено, Гребци, Каваљина, Орах, Захово, Добропаша, Мезари, Вукање, Сланица, Бучице и Горажде!

— 18.0. м. дошло је опет 12 руских официра у Пешту. Одмах је трелографисано и Андришију и Тиси ради наредбе, како да с њима поступају.

— Талијански конзулатарни изасланик Дурандо, отпутовао је по налогу своје владе из Дубровника у црногорски главни логор у Данилов-град.

— Турци јављају из Цариграда, да истрага против разгувернера Јерусалима, Изет-паше, који је — по њима — сковоа заверу у корист Јусуп-Изедина, „брзо напредује.“ Сад се до знаје, да је главни план завереника био тај, да нападну на великог везира, и да га са свима министрима затворе. За време овога, прорије би један део завереника у палату султана, збацио би га а прогласио Јусуп-Изедином, да је владаоца, кога сад строго чувају. У дина за владаоца, кога сад строго чувају. У заверу је помешан и Халет-паша, прећашњи

управни код матере Абдул Азиса а истакт Аб-понон.

— Мви У ће новине до неба уздижу Андришија, што је наговорио Турке, да у рату између Србије и Порте, пазе на женевску конвенцију. Да ли су Турци то озбиљно обећали, видеће се.

ДОМАЋЕ ВЕСТИ.

* Из Русије нам стижу гости скоро сваки дан. Тако је само јуче стигло преко 180 Руса, међу њима већином они, који су у Пешти били задржани. У Београд је дошао између осталих Александар Смиридовић, књаз Чавчавадзе капетан књиже из Јавказа, и одмах је отпутовао генералу Черњајеву. Синој је стигао и књаз Оболенски, брат од стрица Њезине Светости српске кнегиње.

* Као што „Руски Мир“ јавља „главној управи друштве за рачене и болесне ратнике“ од 1. до 10. августа дошло је само од секретара руске императрице: 22.800 рубала, која сума са прећашњим приложима на ову цељ скупљеним износи: 190 хиљада рубала и 94 коп. Живела племенита руска ћарица, живели родољуби приложници.

РАЗЛИЧНОСТИ.

У „Нов. Вр“ М. А. Нехљудов прича о своме тавновању у Бечкереку ово: „Дошао сам у Бечкерек у 7 сајата изјутра у суботу, са једним српским трговцем Антоновићем, који је путовао својим рђацима. Кад сам се пробудио у недељу у 9 сајата, ми смо попили каву и хтели смо ићи и пијацу где се продају коњи. Из небуха се јавља управитељ вароши, капетан Иван Недић, са ја официра и солдатима и објављује да смо уапшени. На питање, шта то значи, заповеди мида ћутим и да се разднем, ја озадах у кошњи, коју ми дозволи да не скинем, па је све халјине гњавио и узео све артије т. ј. привата писма и пасош; извршивши то јуначно деј, он остави у мојој соби једнога подицаја, заповедивши да пази на сваки

не да ма што писа. „Ми смо сада у близини говорити. Код врата соба постави два стражара, а тако исто ије заоравио поставити стражу и код капије; сви у ти војници били наоружани од главе до сте и имали су острагуше са бајунетима. У вији кафана искунило се мало света да ја на „русоког шијуна.“ Не рекав ни речи племенити Маџар оде. У вече под стражом пошу ме у полицију, где ме капетан почне рпитивати о разним будаљашинама, па доиде да ја правице признам зашто сам дошао јер он поуздано зна, да овде куповање којаније главна ствар, па ако му не кажем, он ће упознати са „маџарском инквизицијом“ а прснем у смех и одговорим му, да сам сушта видео, али још ни сам виђао тога маџарскога дива. — „Добро, рече племенити капетан, ја ћу га вами показати“ и заповеди те је свезаше; паравно да сам се одуширао тајом насиљу колико сам могао, али ме ипак именити Маџари свезаше и стришаше у некакав другум. Отворише се жељзна врата и ја вид, према жишку око 50 полугодих грозништвоворова. Мене унутра гурише и врата заклаше. Нови моји садрузи подетише на ме као идне исине и кроз један минут моји цепо бише празни; ја сам лежао у блату; страхи задај, у мени се пре сецало дисање, кроз во време, врата се отворише и мене одведоше други подрум, руке одрешише, показаше две даске — кревет и врата забравише. Та. Миљујуни инсеката на ме навалише; хтео м пушити, али су ми поглави били отели дан. Пустили ме у 2 сајата ујутру у уторник заповедише да одмах одлазим, што сам одмах учинио. Племенити су Маџари.“

Одговорни уредник и издавалац Аксентије Мијатовић

Телеграм „Истоју.“

ој о-
нису
ЦЕТИЊЕ 20. ауста.

Због изгубљене битке и великог пораза турскога на Кучима, стаљен је под суд главни заповједник урске војске у Подгорици Махмуд-паша. Из Цариграда дође Сафет-паша јачочито, да му са Дервиш-пашом суд.

ОГЛАСИ.

LA VELOUTINE.

особита параш од пиринца,

најправљен с бисмутом, па је за то врло добар за лице, прионе за кожу и не вади се, а такође даје боју млађаног изгледа и природу нежну.

Може се добити код Ш. Фаја, иронализа-
жача у Паризу, и код сијах парфимера.

Ситинска помада,

која то својство има, да одржава мекост и нежност руку и руке сачува од сваке повре-
де, која би им се утицаје хладноће могла нанести.

Ch. Fay, 9. rue de la Paix, Paris.

ЗА ЖЕНСКЕ НЕОПХОДНО!

РАВИЗАНТЕ др. Лежоса у Паризу

С...
отрована, чиста и нешко-
пака
РАВИЗАНТЕ

има ту снагу да човечију кожу
ослободи од сваких награда,
прибави лепоту и младоликост
а сачува од сваке повреде. Ко
дневно само наврх прста узме,

„Равизант“ па њом натрља лице или где
му драго кожу на телу, одмах ће чим се
осуши, уверити се о њеном чудесном деј-
ству. Боре се и бодињавост изглачују.
Равизант даје сјежу боју, кожа буде бела,
и свежа и нежна, растерије за свагда мла-
зеве, пеге, и младеже, првенило на носу,
бубуњице и у опште сваку нечистоћу на кожу.

Већ по првом покујају женске се реше-
те свагде само чујену „Равизанту“ др-а
Лежоса употребљују.

Једно стакленце мало 1 ф. 50 н. а ве је
стакленце 2 ф. 50 н.

Права Равизант др-а Лежоса у главном
стоваришту за Аустро-Унгарску код Хан-
рика Шварца великог Криштофа пијација, I.

Чујајте се лажне Равизант! Опомињем
моје распродавце од лажне Ravи
Perfectione да се чујају, које чек
јављано Равизант право по то чијо.
Никоје је врло хрђаво подав-
ршији ионе.

Др Лежоса Равизант је једног
захвалица које се при мени
захвалица које се при мени.

Др Лежоса Равизант вели-
кој и мањој количини само
може добити, које на стакле
запуштач поред употребе још
француске речи стоје: Excitation за Beante
Dr Lajose A Paris.

Зато гг. распродавци са не нек из-
воле као и досад управо оне свој
наручбине узимати.

Права „Равизант“ добије се код Ап-
текара Јов. Дијлбера у Београду.

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ.

Културно
наслеђе
Србије